

4.2.2. Príklady sieťovania globálnych producentov a spúšťania „fraktálov“⁽⁸⁰⁾

1. Pozrite si siete takých populárnych značiek ako McDonalds, Starbucks, či obchodné siete hypermarketov ako Tesco, Kaufland, Lidl, Billa, ešte aj pri zmene vlastníka nakoniec dochádza u niektorých i k zachovaniu značky – to je príklad Hypernovy, Carrefouru, atď, časté je to v celej štruktúre odboru hotely-reštaurácia-kaviarne, príklad hotela HolidayInn, atď.

Ale príkladom skutočne nezávislých a pritom takmer jednotnou stratégiou, cenotvorbou, marketingom i poslaním zosieťovanou „fraktálnou štúdiou“ podnikov je výrobca pneumatík, napríklad nadnárodná korporácia Continental, ku ktorej patrí ako Matador tak i Barum v ČR a mnohé ďalšie značky. Ak niektorá nadnárodná korporácia vo výrobe pneumatík dnes operuje na takmer všetkých kontinentoch a zabezpečuje pre svojich sieťových zákazníkov, tamojších výrobcov automobilov, pneumatiky na ich vozidlá, pneuservisné služby pre dané oblasti, snaží sa dnes „vyšachovať“ konkurenciu čo najhustejšou sieťou svojich prevádzok a čo najefektívnejším organizačným poskytovaním služieb. Človek, ktorý príde do pneuservisu v jednej krajine, či v jednom meste, ako by sa ocitol v ktoromkoľvek zo značkových pneuservisov po celom svete – všetky činnosti, organizačná štruktúra, služby i tovary sú fraktálom takej istej materskej prevádzky v sídle spoločnosti.

2. Možno aj pozitívnejší príklad expanzie, ale javovo rovnaký, ak štátna energetická spoločnosť najprv vybudovala svoju sieť energetických závodov a prevádzok služieb distribúcie a údržby po celej krajine a potom sa vrhla do konkurencie na medzinárodnom poli, dnes má svoje prevádzky po celom kontinente a konkuruje súperom tak, že sa v každej krajine a v každom jej regióne i meste sa snaží uchytiť a získať čo najviac zákazníkov. Zatiaľ čo doteraz takáto energetická korporácia „globalizovala“ svoje pôsobenie expanziou do iných krajín, s ohľadom na konkurenčný zápas v každej krajine (všade je rozmiestnená aj konkurencia), dnes sa snaží decentralizovať svoje prevádzky do samostatných jednotiek (corporate units- CU), ktoré sú spojené už iba jednotným postupom voči zákazníkovi, jednotným technologickým procesom, jednotnou organizačnou štruktúrou, čiže sa decentralizuje až na lokálnu úroveň a zachováva svoj vzor, *svoj fraktál*. Nepôsobia takto na vás korporácie napríklad v energetike ENEL, ČEZ, E.ON, RWE, Gazprom, v oblasti vodohospodárstva VEOLIA, či v službách mobilných operátorov Orange, O2 a ďalší?

Najväčším problémom dnes je rozplieť ten gordický uzol, kto koho vlastní, pretože nakoniec takmer všetci patria do portfólia monstriózných finančných korporácií, ktoré vraj dnes už v skutočnosti vlastní iba niekoľko stovák ľudí, i keď bohatstvo tých ôsmich najobrovitejších vlastníkov predstavuje polovicu bohatstva Zeme. Tu odporúčam Schweickartov príklad „sprievodu americkou nerovnosťou za súčasného kapitalizmu“, ktorý popisuje veľmi názorne v časti 4.1. Nerovnosť kap. Kapitalizmus a jeho zlé stránky. (str.112).

Nie, teraz tu nebudem riešiť politické a morálne aspekty tohoto stavu. Vychádzajme totiž z proaktívneho zmýšľania, že v prípade porúch celosvetového systému ekonomiky bude

potrebné nejako začať riadiť a organizovať chod ekonomiky v každej krajine, v každom národnom štáte. A tu sa tiež nachádza východisko, pretože **fraktalizácia** prevádzok a produkcie po celom svete je jedna stránka a **koncentrácia vlastníctva v rukách malej a obmedzenej skupinky ľudí** je druhá stránka problému. A riešenie je tu:

Prejsť v situácii nezvládnuteľných hospodárskych porúch na demokratický podnik (pevne verím že, porúch nezapríčených vojnou, ale skôr krachom finančného systému kapitalizmu), to bude znamenať, že pôvodne sieťové samostatné jednotky budované na vzor *fraktálu*, zostanú zachované a budú aj naďalej vyrábať či pôsobiť na lokálnej alebo regionálnej úrovni, akurát že štát, alebo kolektívy zamestnancov prevezmú riadenie a rozhodovanie za výrobný proces do svojich rúk a samotné vlastníctvo na úrovni korporácie či dokonca definovaného vlastníka plynule prejde do národného vlastníctva v každej danej krajine legislatívnym procesom zo súkromného do verejného majetku takmer obdobným spôsobom, ako sa to dialo v európskych krajinách po skončení druhej svetovej vojny. **Tento majetok bude zospoločenšený do národného vlastníctva** podľa jednotlivých krajín a národné parlamenty alebo aké budú orgány štátnej či spoločenskej správy, budú mať zodpovednosť rýchlo a možno i takmer bez prerušenia organizovať chod ekonomiky v rámci hospodárstva krajiny, čiže podľa stavu pripravenosti môžu byť tieto fraktalizované štruktúry dané do vlastníctva **národných podnikov, obecných podnikov a do kolektívneho vlastníctva tam, kde to bude schodné.**

Trochu „schladím“ teoretické revolučné nadšenie tzv. komunitaristov, ktorí si brúsia zuby na rozdelenie či dokonca „rozdanie“ majetku takým spôsobom, ako tomu bolo po roku 1989, teda že sa schváli nejaký „zákon o prinavrátení vlastníctva ľudu“ a pozabudne sa definovať konkrétny organizačný subjekt ktorý má mať toto vlastníctvo v držbe. Vznikol by chaos, nepokoje.

Pýtam, či to prakticky nebude optimálnejšia cesta transformácie, ako napríklad najprv zastaviť výrobu, zrušiť všetky sieťové zväzky, zlikvidovať organizáciu korporácie, **vyvlastniť korporácie** a až potom na troskách pôvodného majetku nadnárodnej korporácie budovať *svoj miestny demokratický či komunitárny podnik?*

Výhoda tohoto postupu a modelovania tohoto prechodu na **ekonomiku postkapitalistického systému a teda i na črty** ekonomickej demokracie je v tom, že **navonok sa akoby nič nedialo, podnik funguje ďalej, nevzniká žiadne napätie a existenčná či ekonomická neistota.**

Prirodzene, tam, kde sa na miestnej, regionálnej, či celoštátnej úrovni stretnú v hustej sieti samostatné jednotky rôznych konkurujúcich si výrobných systémov, tam nastane konkurenčný zápas o zákazníka, na tom sa nič predsa nemení, **tretia črta ekonomickej demokracie – spravodlivý a vzájomne výhodný trh**, nezruší trhovou ekonomiku, ba naopak, princípmi vzájomne výhodného obchodovania i na miestnej úrovni – teda *férového obchodu*, sa bude dať dosiahnuť optimalizácia služieb i výroby.

Tam, kde chýba výrobná jednotka, tam ju budú región, štát, alebo miestna samospráva, v spolupráci s verejnou bankou a na základe investičných grantov, schopní založiť a vybudovať. *(Dnes sa to napríklad na území bývalého Československa týka povedzme rozbitej a disproportčne existujúcej štruktúry miestnych potravinárskych a poľnohospodárskych podnikov, keď sú obe republiky závislé na nadnárodných predajných sieťach potravín, ohrozované nebezpečnými potravinami i nesebestačnosťou potravín, pričom prírodné podmienky i historické vedomosti obyvateľstva ich predurčujú byť sebestačnou „záhradou a obilnicou“ – až 50-70 percent potravín sa do týchto republík v roku 2010 a 2011 dováža cez nadnárodné obchodné siete pri existujúcom rozbitom poľnohospodárstve a potravinárstve a ohrozovaní nebezpečnými potravinami, vid' škandály s E-Colli, BSE, vtáčou chrípkou, krívačkou a slintavkou, v roku 2016 a 2017 nakazeným brazílskym mrazeným mäsom, apod.)*

Obávam sa, že medzitým svetová ekonomika prejde svojim ťažkým vývojom spojeným s protekcionizmom , tak ako to začala v 2016 „brexitom“ Veľká Británia, pokračuje v tejto ceste 45.prezident USA a pravdepodobne sa tento proces v 2017 v Európe nezastaví.

Nakoniec, nik ešte nezrátal, čo stálo a čo stojí samu Európsku Úniu a povedzme Slovensko to hospodárske embargo voči Rusku. Takže po roku 2017 dozrie situácia i pre Slovensko a asi i pre Českú republiku, že bude potom nevyhnutné tvoriť národohospodársky komplex a obnovovať hospodárske štátne vzťahy na medzinárodných trhoch i v medzinárodných vzťahoch.

odkazy

(80)Svet v bode obratu, zborník, stat' PZV Otázky ekon.modelovania, Príklady názornej ilustrácie, str.136,